

Bouwrechtpijlers

Privaatrecht

onder redactie van
prof. mr. dr. E.M. Bruggeman
prof. mr. C.E.C. Jansen
mr. H.C.W.M. Moesker

1^e druk

's-Gravenhage - 2026

Van de redactie

Het instituut voor Bouwrecht (IBR) lanceert een driedelige IBR-jurisprudentie-serie *Bouwrechtpijlers*. De serie zal bestaan uit drie delen: *Bouwrechtpijlers Publiekrecht*, *Bouwrechtpijlers Privaatrecht* en *Bouwrechtpijlers Aanbestedingsrecht*. Het gaat om uitspraken die het fundament vormen, dragend zijn voor de ontwikkeling van publiek- en privaatrechtelijke leerstukken die relevant zijn voor de beoefenaren van het bouwrecht. Maar ook vanuit ander perspectief kunnen ze belangrijk zijn. Het eerstgenoemde deel verscheen in juni 2025 onder redactie van Tonny Nijmeijer, Frank Groothuijse en Eric Moesker. Het tweede deel verschijnt nu september 2026.

Bouwrechtpijlers wil in de eerste plaats voorzien in een handzame verzameling rechtspraak die kan worden gebruikt door studenten bouw en/of aanbestedingsrecht binnen HBO of universiteit. Uiteraard zijn de delen ook nuttig voor de rechtspraktijk. Mede vanwege de handzaamheid en uniformiteit bevat ieder deel zo'n 35 uitspraken. Elke uitspraak wordt door een deskundige auteur (vanuit wetenschap of rechtspraktijk) van commentaar voorzien. In het commentaar wordt de rechtsvormende betekenis van de desbetreffende uitspraak geduid en is er vanuit didactisch perspectief aandacht voor de bredere en dogmatische context waarin de uitspraak moet worden gezien, met verwijzingen naar gerelateerde jurisprudentie en literatuur. In het deel *Bouwrechtpijlers Privaatrecht* komen ook uitspraken voor die gaan over of exemplarisch zijn voor een belangrijk leerstuk maar niet direct rechtsvormend zijn. Zelfs uitspraken die illustratief of noodzakelijk zijn om de gehele breedte van het privaatrechtelijk bouwrecht te kunnen bespreken. In het deel *Bouwrechtpijlers Privaatrecht* is tevens plaats ingeruimd voor arbitrale rechtspraak.

Verder merken wij nog het volgende op. Van de arresten van de Hoge Raad zijn alleen die rechtsoverwegingen overgenomen, voorafgaand aan het commentaar, die relevant zijn voor de in de betreffende pijler besproken juridische kernthematiek. Van de arbitrale vonnissen zijn de overwegingen soms uitvoeriger weergegeven omdat de Raad van Arbitrage in deze zaken als feitenrechter opereert en weinig aan rechtsvorming doet. De beperkte rechtsvorming die in deze uitspraken te vinden is, is veelal sterk verweven met de feitelijke overwegingen.

Volledigheidshalve wordt in verband met Bouwrecht pijlers *Privaatrecht* ook verwezen naar onderdeel D van het eerder verschenen Bouwrecht pijlers *Publiekrecht*: voor publiekrechtelijk bouwrecht relevant privaatrecht, waarin zeven arresten van de Hoge Raad van commentaar zijn voorzien.

Den Haag, 1 september 2026

De redactie
Evelien Bruggeman
Chris Jansen
Eric Moesker

Inhoudsopgave

A Precontractuele fase

1. HR 15 november 1957, ECLI:NL:HR:1957:AG2023
(Baris/Riezenkamp)
mr. D. van Veen 3
2. HR 18 juni 1982, ECLI:NL:HR:1982:AG4405
(Plas/Valburg)
mr. L.S. Overmeire 19

B Algemene voorwaarden

3. HR 1 oktober 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2977
(Geurtzen/Kampstaal)
mr. ir. F.M. van Cassel - van Zeeland 39
4. HR 24 april 2025, ECLI:NL:HR:2015:1125
(ForFarmers/Doens)
mr. F.M. Aarts 53
5. RvA 20 mei 2020, No. 36.866
(Onredelijk arbitragebeding)
mr. K. Groenendaal-Hendriks 65

C Uitleg van overeenkomsten

6. HR 13 maart 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4158
(Ermes/Haviltex)
mr. Z.Z. Melis 87

D Overeenkomsten en derden

7. HR 29 mei 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2660
(Mooiman/Netjes)
mr. dr. H.P.C.W. Strang 113
8. HR 20 januari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BT7496
(Wierds/Visseren)
mr. R. Smith 135

9. HR 12 januari 2024, ECLI:NL:HR:2024:17
(Afzinkkelder)
mr. dr. drs. H. Plas 153

E Algemeen verbintenissenrecht: overig

10. HR 11 oktober 2019, ECLI:NL:HR:2019:1581
(Fraanje/Alukon)
mr. B.R. van Veen 171
11. HR 8 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY4600
(Van de Steeg/Rabobank)
mr. H.C.W.M. Moesker 191
12. HR 5 januari 2001, ECLI:NL:HR:2001:AA9311
(Multi Vastgoed/Nethou)
mr. T.A. Scheffer-Terlien 217

F Overeenkomst van opdracht

13. HR 19 december 2008, ECLI:NL:HR:2008:BG1680
(3Span Bouwbureau/Recreatiebeheer Brabant Limburg)
mr. P. Schotman 235
14. RvA 29 juli 2021, No. 35.958
(A./Bouwservice Management Nederland)
prof. mr. S. van Gulijk 255

G Auteursrecht

15. HR 22 maart 2019, ECLI:NL:HR:2019:451
(De 4 Jaargetijden)
mr. dr. P. Teunissen 277

H Aanneming van werk: algemeen

16. HR 4 december 1970, ECLI:NL:HR:1970:AB6961
(Bouchette/Van Limburg)
prof. mr. C.E.C. Jansen 301
17. HR 21 mei 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2903
(B./W.)
mr. J.N.E. Weyne 321
18. HR 2 december 2005, ECLI:NL:HR:2005:AU5661
(Rijpma/Groot)
mr. R.G.T. Bleeker 339

19.	HR 18 september 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2705 (KPI/Leba) <i>mr. R. Kabel</i>	353
20.	HR 1 jui 2022, ECLI:NL:HR:2022:989 (Tenzij-regel art. 7:755) <i>mr. L.H. Muller</i>	375
21.	HR 18 maart 1932, ECLI:NL:HR:1932:58 (Mook/Sap III) <i>prof. mr. dr. E.M. Bruggeman</i>	387
22.	RvA 10 februari 2023, No. 72.277 (Onderscheid aanneming van werk en aanneming van bouwwerken) <i>mr. H.P.C. Goedegebure</i>	405
23.	HR 12 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8728 (Beëindiging door opdrachtgever) <i>mr. M.S. Houweling</i>	423

I Aanneming van werk: bouwconsumentenrecht

24.	HR 15 december 2023, ECLI:NL:HR:2023:1755 (Prejudiciële vraag over art. 7:2 lid 1 BW) <i>mr. J.J. Dammingh</i>	437
25.	HR 3 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1804 (Notaris/Woningborg) <i>mr. S. Triches</i>	449
26.	HvJ EU 2 april 2020, ECLI:EU:C:2020:263 (Condominio di Milano) <i>mr. dr. M.Y. Schaub</i>	463

J Aanneming van werk: klassieke bouworganisatievorm

27.	RvA 11 november 1985, No. 10.734, BR 1986, p. 379 (Uitvoeringsfout en falend directietoezicht) <i>mr. G.J. Huith</i>	481
28.	RvA 8 februari 2017, No. 72.067 (Staalprijsverhoging en prijsvastbeding) <i>mr. L.M. Engels</i>	499
29.	HR 14 november 1929, ECLI:NL:HR:1929:359 (Mook/Sap I) <i>mr. A.M.J. Vos</i>	523

K Aanneming van werk: geïntegreerde bouw-organisatievorm

30. RvA 1 juli 2010, No. 32.254
(Vraagspecificatie en UAV-GC 2005)
mr. J.M. Henriquez FCIArb 543
31. RvA 30 december 2014,
No. 71.932 (Wijzigingen op initiatief Opdrachtnemer en UAV-GC)
mr. A.G.J. van Wassenae 563
32. RvA 8 februari 2021, No. 72.210
(Informatieverstrekking en UAV-GC)
mr. ing. J. Springelkamp 583
33. Hof Arnhem-Leeuwarden 14 januari 2025, ECLI:NL:GHARL:2025:186
(ADS Groep/Waterschap Rijn en IJssel)
mr. G.L. Weerheim 615

L Aanneming van werk: bouwteam

34. RvA 6 juli 1982, No. 10.516
(Aansprakelijkheid deelnemers bouwteam)
mr. A.M.B. Chao 649
35. RvA 26 augustus 2025, No. 37.779
(Bouwteam en UAV-GC)
mr. E. Verweij 675

M Diversen

36. HR 22 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW0393
(Knooble/Staat en Stichting NNI)
mr. dr. ing. P.M.J. de Haan 699